

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ющик О.І. Індивідуалізація покарання як кримінально-правовий принцип / О.І. Ющик // Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Право. - Випуск 27. – Т.3. – Ужгород, 2014. – С. 85-89.
2. Іванюк Т.І. Співвідношення обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання, з іншими критеріями індивідуалізації покарання / Т.І.Іванюк // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. - 2003. - № 1. - С. 157-160.
3. Кримінальне право України (Загальна частина): навч. посіб. / Галина Жаровська, Олена Ющик. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 304 с.
4. Ющик Е.И. Правовая сущность уголовного наказания в уголовном праве Украины / Е.И. Ющик // Журнал «Legeasiviata» («Закон и жизнь») . – Май 2014 года. - №5/3. - С. 182-186.
5. Нікіфорова Т. І. Місце обставин, які обтяжують покарання, серед загальних засад призначення покарання / Т. І. Нікіфорова // Університетські наукові записки. - 2010. - № 4. - С. 202-205.
6. Федорчук І. М. До питання щодо врахування обставин, які обтяжують покарання за кримінальним правом України / І. М. Федорчук // Університетські наукові записки. - 2009. - № 1. - С. 270-273.

Глуха Т. Р.

*студентка III курсу юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к. ю. н., доцент, завідувач кафедри
кримінального права та процесу ТНЕУ
Рогатинська Н. З.*

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРА У СУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Конституція України нерозривно пов'язує здійснення кримінального провадження саме з діяльністю органів прокуратури, у тому ж числі на судових стадіях провадження. Варто відзначити, що тема повноважень прокурора як в цілому, так і на окремих стадіях провадження не є новою для науковців-юристів, адже знаходила свій відбиток у багатьох роботах. Особливе місце серед ініціаторів та учасників судових проваджень відіграє прокурор. Так, маючи абсолютно рівні права поряд із підсудним, потерпілим, захисником, прокурор був, є і залишається носієм інших обов'язків, що впливають із його статусу в суспільстві.

У межах цієї статті варто зосередити увагу на положення кримінального процесуального законодавства, у яких прямо передбачено особливості діяльності сторони державного обвинувача в судах.

Слід відмітити, що розбудова України з орієнтацією на європейські стандарти у сфері кримінального судочинства дала поштовх до відступу від радянських

моделей врегулювання суспільних норм даною галуззю права. До прикладу, якщо ще чверть століття тому прокурор у сфері кримінального судочинства був наділений абсолютно усіма повноваженнями, що забезпечували йому владу над усіма учасниками кримінального провадження, включаючи й суд, то на даному етапі розвитку українського законодавства, відмітилася чітка тенденція до перерозподілу повноважень на користь суду. Тому, якщо в суді прокурор, на стадії досудового розслідування, зберіг свої наглядові повноваження, то вже на судових стадіях провадження, він є не більше як сторона у справі, а саме як і його опоненти на стороні захисту.

Відповідно до положень Конституції на стадії досудового розслідування діяльність прокурора зводиться до здійснення нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство. Як зазначають дослідники, за останнє десятиріччя сформувалось дві основні позиції щодо процесуального статусу прокуратури і, відповідно, прокурора. Прихильники першої точки зору пропонували запозичити досвід правових систем держав англосаксонського права, у яких прокурор у ході нагляду здійснює процесуальне керівництво органами розслідування та наділений усім комплексом владно-розпорядчих повноважень щодо слідчих. Інша група науковців дотримується тієї точки зору, що при визначенні процесуальних функцій прокурора у кримінальному судочинстві необхідно насамперед враховувати історичні традиції та національні особливості України, сформовані ще за радянських часів, у зв'язку із чим обстоює позицію так званого «чистого нагляду», вважаючи керівну роль прокурора на досудовому розслідуванні неприйнятною [1, ст. 18].

Згідно чинного законодавства, а саме закону України «Про прокуратуру», основними завданнями прокурора-учасника контрольних стадій судового провадження, є :

- підтримання державного обвинувачення в суді, за наявності підстав для цього;
- представництво інтересів громадянина або держави в суді;
- сприяння виконання вимог закону щодо розгляду справ та постановленню судових рішень у суді відповідно до закону. [4]

Проте специфіка стадій перегляду судових рішень зумовлює наявність додаткових повноважень для прокурора, а саме:

- 1) запобігання виконанню незаконного та необґрунтованого судового рішення ;
- 2) своєчасне ініціювання перегляду неправосудних рішень;
- 3) викриття злочинних правопорушень представниками органів правосуддя та інших учасників судового процесу.

На сьогоднішній день, завдяки впровадженню принципу «незмінності прокурора» у КПК України, процес формування обвинувачення в ході досудових стадій та підтримання обвинувачення в суді буде забезпечуватися одним прокурором. Як наслідок цього, зростає відповідальність кожного працівника прокуратури за якість кінцевого результату. Відповідно до цього, це і підкреслює той факт, що прокурор, на досудових стадіях, «керуючи слідством», виконує

функцію нагляду для того, щоб самому ж ефективно підтримувати обвинувачення в суді.

Згідно з ст. 36 КПК України, прокурор має такі владні повноваження як:

1. Доручати органам досудового розслідування проведення досудового розслідування;

2. Повний доступ до матеріалів та інших відомостей, що стосуються конкретного досудового розслідування.

3. Доручати проведення слідчих та негласних (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам.

4. Призначати ревізії та перевірки у встановленому законом порядку.

5. Скасовувати необґрунтовані та незаконні постанови слідчих.

6. Затверджувати чи відмовляти у затвердженні обвинувального акта, клопотань щодо застосування примусових заходів, тощо. [5]

Таким чином, як зазначає Г. В. Мовчан, «процесуальний статус прокурора в різних стадіях кримінального процесу визначається по-різному, виходячи із тих функцій, які він здійснює на даному етапі провадження по кримінальній справі. Цим він суттєво відрізняється від інших суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності, правовий статус яких є єдиним і лише зазнає певної специфіки в окремих стадіях кримінального судочинства». [2, ст.15]

Проблемам, щодо державного обвинувачення в суді, завжди знаходилися в центрі уваги фахівців-науковців, оскільки це надзвичайно складний та відповідальний вид діяльності. Проте тепер, коли відповідно до ст. 129 Конституції України та ст. 22 КПК України, змагальність сторін стала однією з основних засад провадження, виникає питання про функції прокурора на певних стадіях провадження.

Аналізуючи юридичну літературу та погляди науковців на функції працівника прокуратури, умовно їх можна розділити на 3 основні групи:

- прокурор завжди виступає як орган нагляду за виконанням рішень відповідно до закону;
- прокурор здійснює державне обвинувачення;
- прокурор виконує кілька функцій, тобто виступає як обвинувач та орган нагляду.

Таким чином, при судовому розгляді кримінальних справ прокурор здійснює тільки функцію підтримання державного обвинувачення, виступаючи як обвинувач. При цьому він має право під час судового розгляду змінити обвинувачення, висунути додаткове обвинувачення, відмовитись від підтримання державного обвинувачення. Такі вимоги закріплені в пункті 15 ч. 2 ст. 36 КПК України. [3, ст. 30]

Отже, підсумовуючи все вищевказане, можна зробити висновок, що правовий статус прокурора є достатньо складним юридичним явищем, оскільки його діяльність на всіх стадіях кримінального провадження реалізується шляхом обвинувальної сторони процесу. А тому, здійснення прокурором обвинувальної функції в суді - це реалізація тих висновків, до яких він дійшов в результаті нагляду за додержанням закону у процесі досудового розслідування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Повноваження прокурора в судовому провадженні у першій інстанції: монографія / В. В. Колодчин, А. Р. Туманянц. – Харків: ТОВ «Оберіг», 2016. – 228 с.
2. Мовчан Г. В. Процесуальні повноваження прокурора у досудовому провадженні та в суді першої інстанції: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Г. В. Мовчан. – Х., 2010. – 20 с.
3. Каркач П. М. Деякі питання суті державного обвинувачення / П. М. Каркач, Я. А. Ковальова. // ВІСНИК ПРОКУРАТУРИ. – 2012. – №11. – С. 26–32.
4. Закон України „Про прокуратуру” від 5 листопада 1991 р. – Відомості Верховної Ради України. – №53. – Ст. 793 // Голос України. – 1991.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

Гоцко О. Д.

*студентка III курсу юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент, завідувач кафедри
кримінального права та процесу ТНЕУ
Рогатинська Н. З.*

СУД ПРИСЯЖНИХ В УКРАЇНІ ЗА НОВИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ

З прийняттям нового КПК України особливу увагу викликає питання суду присяжних, метою якого є забезпечити реалізацію конституційних принципів судочинства, а саме: права на справедливий суд, гласності та відкритості судового процесу, змагальності сторін тощо.

Відповідно до ст. 5 Конституції України народ є єдиним джерелом влади в Україні і здійснює свою владу безпосередньо через органи державної влади, однією з гілок якої є судова влада [1]. Тому дана тема сьогодні є дуже актуальною, оскільки згідно із нововведеннями в процесуальному законодавстві, саме на громадян покладена відповідальність за справедливе вирішення справ по найбільш резонансних злочинах.

Метою дослідження є проаналізувати та визначити повноваження суду присяжних в Україні.

Згідно із ст. 384 КПК прокурор або суд повинні повідомити підсудному, якому передбачене покарання у вигляді довічного утримання, про можливість заявити клопотання про розгляд провадження щодо нього судом присяжних.

Після призначення судового розгляду судом присяжних головуєчий дає секретарю судового засідання розпорядження про виклик присяжних у кількості семи осіб, які визначаються автоматизованою системою документообігу суду з